

Stichting Nedlloyd Pensioenfonds

4e kwartaal 2017

Aantal aangesproken ondernemingen: 108 (aandelen en bedrijfsobligaties)

Aandelen

Het lekken van een grote hoeveelheid vertrouwelijke financiële documenten heeft meer inzicht gegeven in de ondoorzichtige transacties van offshore-financiering. De zogenaamde "Paradise Papers" van een advocatenkantoor in Bermuda kwamen in handen van een Duitse krant. Hierin stonden details over hoe de rijke en machtige individuen en bedrijven complexe structuren gebruiken om belastingen te ontduiken en andere financiële regels te ontlopen. Het beïnvloedt vooral mijnbouwgi-gigant Glencore. Er waren documenten die het bedrijf leken te koppelen aan corrupte praktijken in de Democratische Republiek Congo. We hebben Glencore in de directe nasleep betrokken en hebben het bestuur gevraagd om een grondige onafhankelijke beoordeling van de beschuldigingen te maken. Wat betreft de bredere kwestie van belastingpraktijken en rapportages zijn we toegetreden tot een collectief engagementproject, georganiseerd door de Principles for Responsible Investment (PRI). De focus van het initiatief zal zijn om bedrijven in de technologie- en gezondheidszorgsector te betrekken.

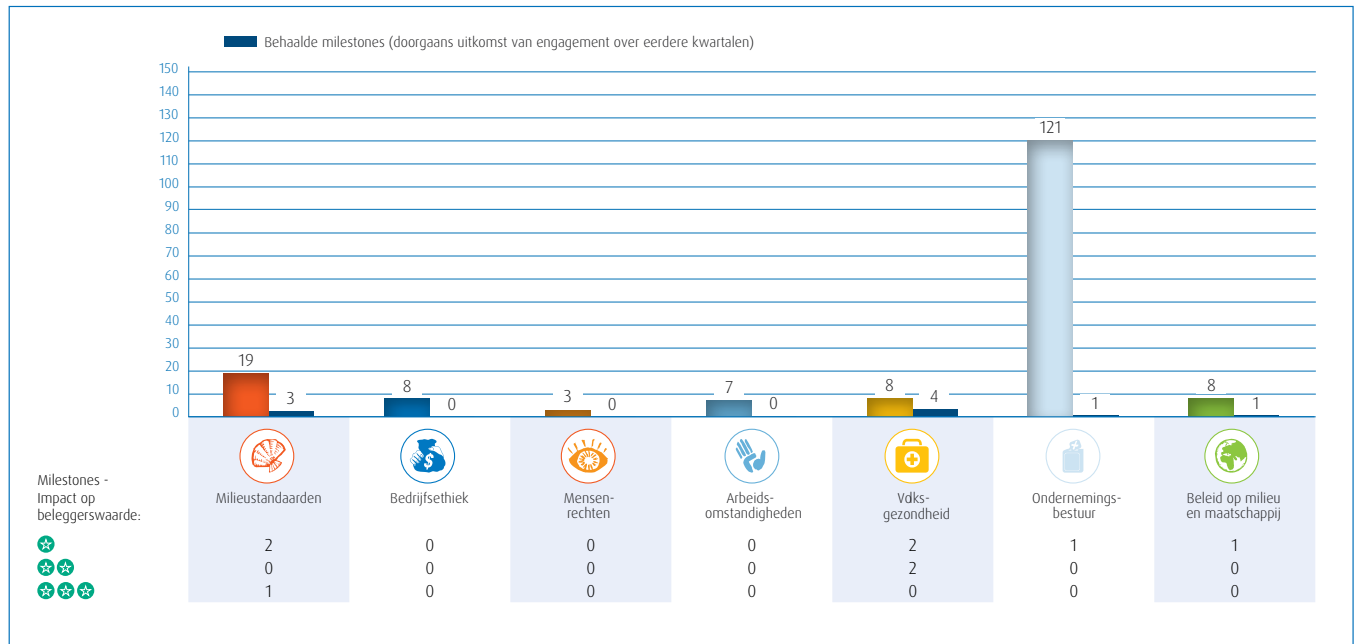
Bedrijfsobligaties

Dit kwartaal zagen we meer momentum in impactbeleggen. In het laatste kwartaal van 2017 werd € 29 miljard aan green bonds uitgegeven. We verwachten ook dat de markt voor social bonds in 2018 snel zal groeien. Twee rapporten die met de steun van de Britse overheid tot stand zijn gekomen, bieden meer voedingsbodem voor de toch al gaande sectorontwikkeling in de richting van impact beleggen, oftewel beleggen om een positieve maatschappelijke en/of milieuontwikkeling te stimuleren. Ook wij hebben bijgedragen aan de publicatie van aanbevelingen met een specifieke focus op de promotie van impactbeleggen, om het bewustzijn bij (particuliere) beleggers te vergroten. Wij zien deze ontwikkelingen als een verder bewijs van de groeiende wens van beleggers om te begrijpen of - en zo ja hoe - hun investeringen aansluiten bij de wereldwijde ontwikkelingsambities, met name de Sustainable Development Goals. Deze ontwikkelingen zijn wat ons betreft eens te meer bewijs dat beleggers steeds meer willen weten of (en zo ja hoe) hun beleggingen zijn afgestemd op de internationale ontwikkelingsambities, in het bijzonder de Sustainable Development Goals (SDG's). In ons komende jaarverslag brengen we in kaart welke engagementactiviteiten overeenstemmen met welke specifieke SDG's.

Engagement naar regio

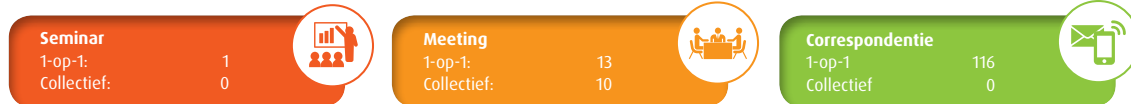

Engagement en behaalde milestones naar onderwerp (totaal milestones: 9)

Engagementintensiteit

Methodiek

Niveau

Corporate governance*

De aanloop naar het einde van het jaar omvatte een breed scala aan zakelijke en beleidsgerelateerde engagementactiviteiten, met onder andere een bijeenkomst in India georganiseerd door de Asian Corporate Governance Association (ACGA). Omdat landspecifieke governancecodes de afgelopen jaren een prominente rol hebben gespeeld, hebben we van deze gelegenheid gebruik gemaakt om onze aanbevelingen voor 'best practices' in bedrijfsvergaderingen en in bredere fora te promoten. Daarnaast verzorgden wij een presentatie aan 40 lokale bedrijven op een conferentie in Madrid over corporate governance. De goedkeuring van nieuwe verbeterde bestuursnormen in Spanje loopt nog steeds. Dit evenement stelde ons in staat om rechtstreeks va gedachten te wisselen met kleine en middelgrote emittenten.

Stemresultaten: 85 stemmen op 6 AVA's
(62% stemmen vóór, 26% stemmen tegen en 12% onthoudingen)

* Dit verslag is opgesteld aan de hand van gegevens van een extern elektronisch stemplatform. Vergaderingen met nul aandelen en herregistratie-bijeenkomsten zijn buiten beschouwing gelaten. Bij een vergadering, stemming en motie wordt geacht niet te zijn gestemd als de uitgebrachte stem door de tussenpersoon is afgewezen (bijvoorbeeld als de nodige documentatie ontbreekt, zoals volmacht, bevestiging economisch eigenaar etc.), de instructie 'Niet stemmen' van toepassing is (bijv. in markten waar aan 'share blocking' wordt gedaan) of geen instructies zijn afgegeven. Door afrondingsverschillen kan het zijn dat genoemde percentages niet optellen tot 100%.

Engagement casestudy

Onderneming: Nestlé SA	Land: Zwitserland	Sector: Niet-duurzame consumptiegoederen
Prioriteitsbedrijf: -	ESG-risicoscore: 	Reactie op engagement: Goed
Thema: Arbeidsomstandigheden	Onderwerp: Gedwongen arbeid en kinderarbeid	

Achtergrond

Nestlé koopt circa 414.000 ton cacao per jaar. Een belangrijke leverancier is Ivoorkust. De cacao keten staat bol van de arbeidsproblemen, in het bijzonder gedwongen arbeid en kinderarbeid. Nestlé zou zich daaraan medeschuldig maken. De ILO definieert kinderarbeid als werk dat kinderen van hun jeugd berooft, dat hun potentieel en waardigheid schaadt en dat schadelijk is voor hun fysieke en mentale ontwikkeling. In Ivoorkust zijn naar schatting ruim 1,2 miljoen kinderen in de leeftijd van 5 tot 17 jaar werkzaam in de cacao sector. Daarvan doet 96% gevaarlijk werk. De overheid van Ivoorkust heeft diverse werkzaamheden in de cacao sector verboden voor kinderen: zwaar tillen, bomen vellen, door dieren getrokken teeltechnieken, houtskoolproductie en houthakken, landbouwgrond afbranden, jagen en op enigerlei manier met agrichemicaliën werken. Nestlé beoordeelt de bedrijfsactiviteiten naar die maatstaven en werkt al sinds 2012 met het International Cocoa Initiative aan een allesomvattend Child Labour Monitoring & Remediation System (CLMRS) voor de keten, als onderdeel van het Nestlé Cocoa Plan.

Actie

We zijn al sinds 2006 consequent met de onderneming in gesprek over duurzame inkoop, ketenbeheer en transparante rapportage. De invoering van beleid was daarbij een belangrijk aandachtsgebied, met het oog op de complexe en omvangrijke keten van Nestlé: de onderneming werkt bijvoorbeeld samen met bijna 50.000 cacaoleveranciers. In 2011 spitte ons engagement zich toe op de mensenrechten in de keten in Ivoorkust. In 2016 hebben we ons onderzoek naar het ketenbeheer breder getrokken en ons specifiek gericht op informatie over kinderarbeid. Nestlé heeft ons in 2017 een pas gepubliceerd rapport over kinderarbeid in de cacao keten overhandigd. Van die cacao keten valt circa 33% onder het Nestlé Cocoa Plan; het streefdoel is 57% in 2020. Ruim 40.000 kinderen in de leeftijd van 5 tot 17 jaar worden op dit moment door de CLMRS gevolgd; kinderarbeid is in drie jaar met 51% gereduceerd. Slechts drie gevallen van kinderarbeid zijn sinds 2012 gemeld. Daarop is direct passende actie ondernomen.

Oordeel

Het door Nestlé gepubliceerde rapport is een nuttig benchmark-instrument. We vinden deze mate van transparantie bemoedigend en zijn blij met de geboekte voortgang. Wel zien we nog ruimte voor verbetering. We blijven het proces volgen. Het gaat hier om ingewikkelde problematiek. Hoewel de onderneming nog een hele weg heeft af te leggen, zien we de inspanningen van Nestlé als een positieve stap. Er zijn ook nuttige lessen geleerd die breder in de landbouwketen van Nestlé kunnen worden toegepast, mede gezien het vergaande gebruik van andere agrarische grondstoffen in het hele bedrijf. We blijven de ontwikkelingen op de voet volgen en blijven in gesprek met de onderneming.

ESG-risicoscore: blootstelling aan risico's en risicobeheersing relatief binnen de sector. Bron: MSCI ESG Research Inc.
 Laag   Matig   Bovengemiddeld   Hoog

REO en het "reo"-logo zijn geregistreerde handelsnamen van F&C Asset Management plc. Het recht op deze handelsnamen alsmede het gebruik daarvan is exclusief voorbehouden aan F&C Asset Management Plc. BMO Global Asset Management is een handelsnaam van F&C Asset Management plc en F&C Netherlands B.V., in Nederland gereguleerd door de Autoriteit Financiële Markten (AFM). © 2018 BMO Global Asset Management. Alle rechten voorbehouden.